

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL E. K. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. gegužės 3 d. Nr. 242-184
Vilnius

Lietuvos bankas gavo E. K. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2016 m. spalio 19 d. įvyko eismo įvykis: susidūrus dviem automobiliams buvo apgadintas pareiškėjo automobilis „Mercedes-Benz“. Pareiškėjas kreipėsi į draudiką, apdraudusį automobilio „Peugeot 407“ valdytojo civilinę atsakomybę privalomuoju transporto priemonių civilinės atsakomybės draudimu, ir paprašė išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią automobiliui „Mercedes-Benz“ padarytą žalą.

2016 m. spalio 24 d. draudiko atstovas apžiūrėjo automobilį „Mercedes-Benz“, nustatė eismo įvykio metu padarytus apgadinius ir 2016 m. spalio 26 d., naudodamasis „Audatex“ sistema, sudarė automobilio žalos sąmatą – nustatė, kad vidutinės automobilio „Mercedes-Benz“ remonto išlaidos yra 5 605,35 Eur (be PVM). 2016 m. lapkričio 16 d. pareiškėjas draudikui pateikė nepriklausomo turto vertintojo E. Laurinčiuko 2016 m. lapkričio 2 d. sudarytą kelių transporto priemonės vertinimo ataskaitą Nr. L16116 (toliau – vertinimo ataskaita), pagal kurią automobilio remonto išlaidos yra 8 589,71 Eur (be PVM).

Nesutikdamas su vertinimo ataskaitoje nurodytomis automobilio remonto išlaidomis, draudikas atliko rinkos tyrimą ir gavo trijų skirtingų remonto įmonių pasiūlymus. Pagal UAB „Inchacape motors“ draudikui pateiktą sąmatą, automobilio „Mercedes-Benz“ remonto išlaidos yra 5 452,77 Eur (be PVM); pagal UAB „Remartas“ – 4 999,71 Eur (be PVM); UAB „Matsuda“ – 6 125,64 Eur (be PVM). Draudikas priėmė sprendimą išmokėti draudimo išmoką, pagal didžiausią komerciniame pasiūlyme nurodytą kainą, t. y. pagal UAB „Matsuda“ pasiūlymą – 6 125,64 Eur (be PVM).

Nesutikdamas su draudiko apskaičiuota ir išmokėta draudimo išmoka pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką, prašydamas rekomenduoti draudikui išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią vertinimo ataskaitoje nurodytas automobilio remonto išlaidas (8 589,71 Eur (be PVM)).

Draudikas su pareiškėjo reikalavimais nesutinka ir teigia, kad TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad turtui padarytą žalą nustato draudikas, remdamasis dokumentais, įrodančiais padarytos žalos dydį, atsižvelgęs į visas reikšmingas aplinkybes. Draudikas pažymėjo, kad apžiūrėjo sugadintą automobilį, užfiksavo transporto priemonės sugadinius, atliko reikiamas procedūras ir ėmėsi papildomų priemonių, siekdamas kuo tiksliau įvertinti pareiškėjo patirtą nuostolį.

Draudikas pažymėjo, kad jo darbuotojai sudarė remonto darbų sąmatą – joje nurodė, kad remonto darbų kaina yra 5 606,35 Eur (be PVM). Draudikas informavo pareiškėją apie apskaičiuotą nuostolio dydį ir laukė pareiškėjo sprendimo. Pareiškėjas, taip ir neinformavęs apie savo galutinį sprendimą ir nepateikęs jokių pastabų dėl pastebėtų netikslumų (neįvertintų dalių arbadarbu, netinkamai parinktų įkainių ar pan.), kreipėsi į nepriklausomą turto vertintoją ir vėliau pateikė jo sudarytą vertinimo ataskaitą.

Išnaginėjęs pareiškėjo pateiktą nepriklausomo turto vertintojo ataskaitą, draudikas nustatė, kad įtrauktų papildomų remonto darbų ir keičiamų detalių įkainiai neatitinka rinkos kainų. Draudikas paaiškino, kad nepriklausomo turto vertintojo ataskaitoje nurodyta, kad turi būti pakeistas vairas ir vairo velenas, tačiau šios detalės eismo įvykio metu nebuvo pažeistos. Nors į draudiko parengtą sąmatą šios detalės nebuvo įtrauktos, pareiškėjas dėl to jokių pastabų nepateikė, nepateikė ir įrodymų, patvirtinančių, kad minėtos detalės iš tikrųjų apgadintos (sugadintos). Pareiškėjas taip pat nepateikė jokių duomenų, patvirtinančių, kad minėtos detalės buvo pakeistos (pvz., naujų detalių įsigijimo išlaidas pagrindžiančių įrodymų).

Draudikas taip pat pabrėžė, kad pareiškėjo pateikta nepriklausomo turto vertintojo ataskaita neturi *prima facie* galios, t. y. didesnės išankstinės įrodomosios galios, ir yra lygiavertis įrodymas vertinant padarytą žalą ir apskaičiuojant nuostolį. Taip pat draudikas pažymėjo, kad dėjo visas pastangas, kad žalos byla būtų administruojama tinkamai: kreipėsi į įmones, turinčias teisę remontuoti sugadintus automobilius, kad būtų įvertintos realios remonto sąnaudos, pagrįstos realiomis rinkos kainomis, ir gavo trijų remonto įmonių pasiūlymus (UAB „Remartas“ – 4 999,71 Eur, UAB „Inchcape motors“ – 5 452,77 Eur, UAB „Matsuda“ – 6 125,64 Eur). TPVCAPDĮ nustatyta, kad yra atlyginamos tik būtinos remonto išlaidos, apskaičiuotos pagal vidutinę kainą. Draudikas teigia nesivadovavęs pareiškėjo pateikta nepriklausomo turto vertintojo ataskaita, nes joje nurodytos remonto kainos nėra pagrįstos jokiais realiais pasiūlymais, todėl nusprendė išmokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal brangiausią komercinį pasiūlymą, t. y. pagal UAB „Matsuda“ pasiūlymą – 6 125,64 Eur. Draudiko įsitikinimu, išmokėta draudimo išmoka yra pakankama, kad pareiškėjo automobilis būtų atkurtas į prieš eismo įvykį buvusią padėtį, o padaryti nuostoliai būtų visiškai atlyginti.

Draudikas yra įsitikinęs, kad žalos bylą administravo pagal teisės aktų reikalavimus, nuostolio dydis (6 125,64 Eur) apskaičiuotas sąžiningai ir yra pakankamas, kad pareiškėjo automobilis būtų atkurtas į iki eismo įvykio buvusią padėtį, todėl prašo atmesti pareiškėjo reikalavimą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija) patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių (toliau – Taisyklės) 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus ginčo šalių Lietuvos bankui nurodytus argumentus, darytina išvada, kad ginčas iš esmės kilo dėl draudimo išmokos dydžio pagrįstumo.

Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo pagrindus bei principus įtvirtina TPVCAPDĮ. TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos faktą ir dydį, taip pat aplinkybes, kaip buvo padaryta žala. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 13 punkte, kuriame nustatyta, kad nukentėjusio trečiojo asmens transporto priemonei padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis atsakingo draudiko įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis arba išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus.

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinas remonto išlaidas sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų dalių vertė (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo), dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtinos remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Atsižvelgiant į pirmiau minėtas eismo įvykio metu patirtos žalos nustatymą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas, pažymėtina, kad turto vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, yra vienas, bet ne vienintelis žalos dydį padedančių nustatyti įrodymų, todėl taip pat turėtų būti vertinama atsižvelgiant į visų turimų – taigi, tiek draudiko, tiek ir pareiškėjos pateiktų – įrodymų visumą. Konstatavus minėtą aplinkybę, kartu darytina išvada, kad turto vertinimo ataskaitos buvimas savaime nesuponuoja ir prielaidos, kad ji turi aukštesnę įrodomąją galią nei esantys įrodymai ir savaime jų nepaneigia, nes, kaip jau buvo minėta, turto vertinimo ataskaita yra viena iš įrodinėjimo priemonių, kuri turi būti vertinama kartu su kitais įrodymais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles.

Pareiškėjas, remdamasis nepriklausomo turto vertintojo E. Laurinčiuko sudaryta vertinimo ataskaita, prašo išmokėti 8 589,71 Eur (be PVM) draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonės „Mercedes-Benz“ remonto išlaidas. Siekdamas nugincyti turto vertinimo ataskaitą, draudikas vadovaujasi remonto įmonių UAB „Matsuda“, UAB „Remartas“ ir UAB „Inchcape motors“ pateikta informacija apie transporto priemonės „Mercedes-Benz“ remonto kainą.

Vertinant draudiko pateiktus įrodymus ir nurodytas aplinkybes, svarbu pažymėti, kad turto vertinimą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyta, kad turto vertinimas – tai nešališkas transporto priemonės vertės apskaičiavimas, apimantis jos aprašymą, vertintojo nuomonę apie jos būklę ir tinkamumą naudoti bei tikėtiną piniginę vertę rinkoje. Vertinant sugadintą transporto priemonę yra siekiama nustatyti transporto priemonei padarytą žalą, kuriai apskaičiuoti sudaroma transporto priemonės atkūrimo (remonto) sąmata, tačiau turto vertintojas nevertina eismo įvykio aplinkybių ir vertinamos transporto priemonės sugadinimų tarpusavio ryšio. Konkrečių transporto priemonių sugadinimų tarpusavio ryšį su eismo įvykio aplinkybėmis nustato draudikas.

Vertinant Lietuvos bankui ginčo šalių pateiktus įrodymus, pagrindžiančius dėl eismo įvykio pareiškėjo turtui padarytos žalos dydį, pažymėtina, kad žala, padaryta asmens turtui, turi būti atlyginama, laikantis visiško nuostolių atlyginimo principo (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.251 straipsnis), kuris iš esmės reiškia, kad žalos atlyginimu turi būti siekiama grąžinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia ir tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo privalo būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustatius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, lieka iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015).

Kaip minėta, turto vertintojo ataskaitoje nurodyta, kad transporto priemonės „Mercedes-Benz“ remonto išlaidos sudaro 8 589,71 Eur (be PVM). Remiantis draudiko atliktu rinkos tyrimu, nustatyta, kad UAB „Matsuda“ nurodė, jog transporto priemonę „Mercedes-Benz“ suremontuotų už 6 125,64 Eur (be PVM); UAB „Inchcape motors“ nurodė, kad automobilis būtų suremontuotas už 5 452,77 Eur (be PVM), o UAB „Remartas“ nurodė, kad automobilio remonto išlaidos sudarytų 4 999,71 Eur (be PVM). Vertinant draudiko surinktus įrodymus pareiškėjo pateiktų faktinių duomenų (turto vertinimo ataskaitos duomenų) kontekste, nustatyta, kad UAB „Matsuda“ nurodytos 6 125,64 Eur (be PVM) automobilio remonto išlaidos yra artimiausios

nustatytoms turto vertintojo (8 589,71 Eur (be PVM)).

Remiantis nustatytomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į CK 6.251 straipsnyje nurodytą visiško nuostolio atlyginimo principą, tačiau nepaneigiant TPVCAPDĮ įtvirtintų draudimo išmokos skaičiavimo pagal vidutines automobilio remonto išlaidas nuostatų, darytina išvada, kad UAB „Matsuda“ nurodytos 6 125,64 Eur (be PVM) transporto priemonės „Mercedes-Benz“ remonto išlaidos atitinka tikslios žalos nustatymo sąlygas. Atsižvelgiant į tai ir įvertinus aplinkybę, kad UAB „Matsuda“ sudaryta transporto priemonės „Mercedes-Benz“ remonto sąmata yra objektyvus įrodymas, patvirtinantis, kad už joje nurodytą sumą automobilis gali būti visiškai atkurtas į iki eismo įvykio buvusių padėčių, draudimo išmoka, atlyginanti dėl eismo įvykio pareiškėjo turtui padarytą žalą, turi būti apskaičiuota pagal UAB „Matsuda“ pateiktą pasiūlymą. Kadangi Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad draudikas pareiškėjui jau išmokėjo 6 125,64 Eur draudimo išmoką, galima pagrįstai teigti, kad pareiškėjo automobiliui padaryta žala draudiko yra visiškai atlyginta.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo E. K. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius